Astronomie

Huygens en Venus

DOORMAARTEN MUNS

ROTTERDAM. Woensdag, vlak na zonsopkomst, schuift Venus voor de zon langs. Die zeldzame gebeurtenis zal in Nederland, zelfs bij bewolkt weer, gedeeltelijk zichtbaar zijn.

Zo'n Venusovergang werd voor het eerst door een mens vastgelegd in 1639. De Britse astronoom Jeremiah Horrocks zag het en schreef erover, maar slaagde er niet in zijn manuscript gepubliceerd te krijgen. Pas in 1662 publiceerde de Poolse astronoom Johannes Hevelius de waarnemingen van Horrocks. Dat gebeurde na een aanbeveling van de Nederlandse 17de-eeuwse natuurwetenschapper Christiaan Huygens.

Bekend was dat Huygens in 1661 een kopie van Horrocks' manuscript in handen kreeg. Onbekend was dat Huygens zelf nog aan de Venusovergang heeft gerekend. Maar twee weken geleden zag de gepensioneerde fysicus Günther Können, in de Leidse UB op zoek naar iets anders in Huygens' werk, opeens die halve bladzijde aantekeningen. Deze ontbreken in Huygens' Oeuvres complètes. Huygens berekende onder andere de helling van de Venusbaan ten opzichte van de aardbaan en stelde vast waar het Venusschiifie de zon tiidens de overgang van 1639 'binnenkwam'.

Venus wees de weg naar de zon: Wetenschap, pagina 8

Ex libello m. J. Adriano Horroxy. In Angha ind latitud. 53, 35. Cong. 14.15 ad occid at wramburgs.

Morraul & in disco volis a. 1639. In 24 novibil. Lora 3 port Jeanston of obstrand exigus majoren to deanistri o. Jum John ponis 31.36. www 6.4 & improvement dishbanes, W. Prabbrius oder hompow in Anglin obstraire. Even 3,35 & notable intercapation a vinisher solis margin. De deamine I solis han: Valle of in Jornio ingrison. CV.15.7. DV Sift lariho. 10.2'. lun. 15 Die 1664. For 5 mat. Compa observations in 3. qui 2 de lea Canat. a distrite song function A. en canda personan, at pute of him of the land of the company Luminour oral common with 2 in magnitudines. Employed other plindors god believes spilate. oral meters builds nobelora beer unety, the ad parken the abouter, que has poore in coult meli circumtharia district ami whereopio non polimen Angular OSC Firther state, - 47 the cause divista in protect Therepro hang court am al a capito stollala xy Tolora land Sterbut vines Carraning distantion vico/868/6/ to 27 Dec. Som 2 not consta di tabat a fano negore 30 gr. à cancella 40; and less offer make the frequency of the constant of grant for a 3 miles from the constant of the constant of the proposition of the constant of the proposition of the constant of the constant of the proposition of the constant o

Boven de streep op de pagina HUG 5 fol. 44r schetste Huygens de Venusovergang. Foto Günther Können